

SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

1^{ki} Diro Kiiro ...

፩ኛ ዓመት ቁጥር ...

1st year No. ...

Hawassa, Wocawaaro ...,
2013 M.D

ሀዋሳ፣ መስከረም ... ቀን ፳፻፲፫ ዓ.ም

Hawassa, September ..., 2020

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaalete Mini Alaalshi Hundanni Fulinoho

በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

Issued under Auspices of the Sidaama National Regional State Council

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Qaru Qorqorshi Loosu Mine Loosaasine Gashshooti Wodho Kiiro .../2013	የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የዋና አዲተር መስሪያ ቤት ሠራተኞች አስተዳደር ደንብ ቁጥር .../፳፻፲፫	Sidaama National Regional State General Auditor Office Emloyees Admnistartion Regulation No. .../2013
--	---	---

Addi Attamme

ልዩ ዕትም

Special Edition

Wodhote Kiirro.... /2013

Sidaamu Dagoomu Qoqqowu Mootimma Qaru Qorqorshi Loosu Mini Loosaasine Gashshooti Wodho Kiirro.... /2013

Qoqqowunnihu Qaru Qorqoraanchi loosu mini woshshamasi qoqqowu amaalet minira ikkasinni qara Qorqoraanchonna loosu mini ogimmate qoosso buuxino loosonna tantano roorenkanni woyyeessatenna jawaachishate loosaasinete gashshootu wodho fushsha hasiissinohura;

Kalqete Qorqorshu loosu minna loosaasine galtanno rosicho harunsatenninna hattono gobbankera noo labbanno gashshootu seera kaima assiratenni loosu mini loosaasine ogimmate qoossonsanna qeechansa seekkite badde afatenni loosonsa xawadunna xa`mama noo garinni fula dandiisiisannota buuxatenni;

Qoqqowunnihu qaru qorqorshi loosu mini ogimmate qoosso roorenka buuxatenni Qorqorshu looso kaima assirinoha qixirete, deerru lopho, dooyicho, damoozu lexxo, rosu deerra, loosu dandoo, loosu rosichonna loosu gumulo kaima assirino qajeelshu gumulo, damoozu baatooshshe loosu gaamo amanyooti aana xintaminoha ikkanno gede assatenni taalu loosira taalo baatooshshe yaanno kaima agarsiisa hasiisannoha ikkasinni;

Sidaamu Dagoomu Qoqqoqi Mootimma Amaale Mini qoqqowu qaru qorqorshi loosi mine biilloonyenna loosu qeecha murate fulino lallawi kiirro 09/2012 quwa 22 cinaancho quwa (1) garinni tenne wodho fushshino.

GAFA MITE

XAPHOOMA WORD

1. Harancho su'ma

Tenne wodho “Sidaamu Dagoomu Qoqqowi mootimma qaru Qorqorshi loosu mini loosaasine gashshooti wodho kiirro/2013” yine woshshinara dandiinanni.

2. Tiro

Qaalu horo wole tiro anno gede assa hoogguro tenne wodho giddo:

1. **“Bayriidi seera”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Bayriidi Seeraati;
2. **“Lallawa”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Qaru Qorqorshi Loosu Mine uurrisate fulino lallawi kiirro 09/2012;
3. **“Amaalete mine”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaale Mineti;
4. **“Loosu mine”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Qaru Qorqorshi Loosu Mineeti.
5. **“Qara Qorqoraancho”** yaa sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma bayriidi seeri quwa 110 hattono sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma qaru qorqorshi loosu mini biilloonyenna loosu qeecha murate fulino lallawi kiirro 09/2012 quwa 7 garinni loosu mine aliidimmatenni massagara mootonsinoonni kalaqamu manchooti;
6. **“Laynki Qara Qorqoraancho”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Qaru Qorqorshi loosu mine biilloonyenna loosu qeecha murate fulino lallawi kiirro 09/2012 quwa 7 garinni loosu mine laynki sooreessimanni massaganno gede mootonsinoonni kalaqamu manchoti;
7. **“Loosu mini aliidi Murricha”** yaa loosu mine aliidimmatenni massaganno qara qorqoraanchonna laynki qara qorqoraanchooti;
8. **“Qorqorshu direkitericha”** yaa qaru qorqoraanchi woy laynki qaru qorqoraanchi hundanni galannoha ikke gaamote murroota woy manaaжерoota aliidimmatenni massaganno kalaqamu manchooti;
9. **“Gaamote massagaancho/manaaјere”** yaa qorqorshunniha tittirshu loossa aliidimmatenni massaganno luphiima qorqoraanchooti;

10. **“Dayirektere”** yaa loosu mini dayirektoreete aliidimmatenni massaganno kalaqamu manchooti.
11. **“Sooreessa”** yaa qarunna laynki qorqoraanchi gobbanni noo ayee deerrira heeranno loosu massagaanchooti;
12. **“Loosaasincho”** yaa loosu miniha aliidi massagaano lendikkinni loosu mini giddo uurrinshunni qaxarame loosanno manchooti;
13. **“Loosu akata”** yaa loosu mininna loosu mini loosaasine mereero noo xaphoomu loosu xaadooshshe ikkanna kunino loosu sa``aate, damooza, addi addi fajjo loosu qooxeessi keeraanchimma loosaasine loosu aaninni xeinsanni garanna baatooshshe disipiliinete gumulonna koffeeeny shiqo ikkitubbanna labbannore xaphi assanno;
14. **“Loosu sheemaate”** yaa loosu mini loosaasnesinna murrootu ledoo gumulanno sheemaate woy qixirete woy gaamooshshe gumullanni sumuummeeti;
15. **“Deerru lopho”** yaa loosaasinchu amadino loosu deerrinni luphi yiino loosu deerrira lossate;
16. **“Agadhaancho”** yaa wolu manchira ledamme woy darrawamme loonsara dandiinannikki loosu base aana bikkantino yannara qeechunni gaamame loosanno murricha woy loosaasinchooti;
17. **“Yannate geeshshi loosaasincho”** yaa loosu mini giddo uurrinshu akati nookki loosu ikkito gadachitanno woyite uurrinshu loosu basera yannate geeshsha gaamame loosanno manchooti; ikkirono konni woroonni noore dila``anno;
 - a) Barru baatooshshe baantannansa loossanno barru loosaasine;
 - b) Loosu mini giddo ogimmate wo`naalshshira woy dhaaddote qajeelshira gaamantino mannoota;
 - c) Loosu mini ledoo e`anno sheemaati garinni baantannansa uminsa daddalu loosu woy ogimmate qeechinni loossanno mannootanna;
 - d) Noonsa baxxitino egennonna dandoo korkaatinni loosu mini ledoo e`anno sheemaati garinni baantannansa lexxote yannansanni loossanno ogeeyye.
18. **“Yannate geeshshira loosiisa”** yaa loosu mini mitto loosaasincho woy murricha loosoho hasiisannoha ikkasi buuxiro, loosu handaari giddo woy mittu loosu handaarinni wole loosu handaara yannate geeshshira gaamme losiisate;

19. **“Qajeelsha”** yaa loosaasinchu dandoosinna egennosi lossatenni loosoho gumaamo ikkanno gede assate ikkitote garinni gobbate giddonna gobbate gobbaanni uyiinanni seeda yanna roso, harancho yanna qajeelshubba, seminaarubbanna simpooziyeeme labbannori haaruuddu tekinoloojubbanni woy loosu hedo lossate assooteeti.
20. **“Damooza”** yaa mittu loosu deerrira gaammoonni loossara baantanni gede gumulloonni kaimu baatooshshenna yanna yannantenni uyiinanni ledooti;
21. **“Lexxote sa`ate loosu”** yaa loosaasinchu loosu sa`atesi gobbaanni loosanno loosooti;
22. **“Barru hoshsho”** yaa mootimmatenni gumulloonni baatooshshi bikki kaiminni loosisi basenni wolewa millise loosanno loosaasinchira baantanni baatooshsheeti;
23. **“Fayyimmate uurrinsha taje”** yaa Mootimmatenni woy seeru fajjo noosi halanyu fayyimmate uurrinshanni loosaasinchu fayyimmasi garanna xagishshu woy xagishsha harunsasi daafira uyiinanni buuxo ikkana gobbaayiidi hajubba ministere widoonni halaalaanchimmasi buunxeenna shiqanno gobbate gobbaayiidi xagishshu taje hanqafanno;
24. **“Loosu aana iillitanno gawajjo”** yaa loosu aana iillitanno gawajjo woy loosu korkaatinni mannimmate woy tiuu aana iillitanno fayyimmate hembeellammeti;
25. **“Gashshootu Gumulo”** yaa qaru qorqoraanchi, laynki qaru qorqoraanchi, dayirekiterootu, loosu harisaano woy disipiliinete songo loosaasine lainohunni borrotenni woy qaalunni uyiinanni aye dani gumulooti;
26. **“Koo-teemmaawe Seyaatama”** yaa loosu darga woy loosu mine kalaqamanno aye dani Koo-teemma kaima assitinonna hasattote gobbaanni shiqanno woy ikkanno Siimu xaadooshshi xa`mo woy wole hattoo qaalla horoonsira woy bisu kikkisama assoote ikke konni woroonni noore hanqafanno:
 - a) Hasattote Gobbaanni sunqa, mannimmate bissa kikkisanna labbanno ikkito assa;
 - b) Siimu xaadooshshe hanqafewo garinni gawajjamaancho harunsa woy millimmosi hoola;
 - c) Qixirete, Deerraho, lophote, dooyiichote, loosu gaamora, qajeelshaho, rosoho, loosu gumulo keenora, addi addi horora woy aye danino mannu wolqa loosi massago ikkito gumulate woy fajjo aate siimu xaadooshshe qara coyee asse la`a.

27. “**Mancho**” yaa kalaqamunni woy seerunni mannimmate qoosso uuynoonnisi bisooti.

3. **Koo-teemmate Xawishsha**

Tenne wodho mitte koo-teemmanni xawinsonnihu wole koo-teemmanno hanqafanno.

4. **Jeefishshu Mami-geeshsha**

Tini wodho loosu mininna losaasinete mereero assinanni aye dani loosu sheemaati xaadooshshi aana gumulantannoha ikkanno.

GAFA LAME

LOOSAASINE LOOSHO BOBBAASANNA LOOSU JEEFISHSHA

CINAANCHO GAFA MITE

LOOSU MINI TANTANO, LOOSAASINE QAXARA, GAAMANNA

WO`NAALSHU YANNA

5. **Loosu Mini Tantano**

Loosu Mini:

1. Qara Qorqoraancho
2. Laynki Qara Qorqoraancho
3. Lamunna Hakkuyii ale somantannori wolootu aantaano qara Qorqoraano
4. Qorqorshu Dayiirekteroota
5. Gaamote murroota woy manaaжерootanna Qorqoraano
6. Loosoho Hasiissanno wolootu loosaaaine heedhara Dandiitanno.

6. Qarunna Laynki Qaru Qorqoraanchi Mootoomenna Hundaanchimma

1. Qoqqowu Qaru Qorqoraanchinna Laynki Qaru Qorqoraanchi Qoqqowu prezidaantichi shiqisheenna amaalete mininni mootoo'mitanno.
2. Qoqqowunihi Qaru Qorqoraanchi amaalete mini hundanni galanno.
3. Laynki Qara Qorqoraano amaalete mininna Qaru Qorqoraanchi hundanni galtanno.
4. Qorqorshu dayrekiterooti laynki Qaru Qorqoraanchinni mitto deerra woffi yite loosu mini aliidi sooreessinni somantanno.

7. Dayrektoreetubbate Tantano

1. Loosu mini hasiisanno tantanonna mannu wolqa hasatto buuxe amaalete minira shiqishe gumulsiisanno.
2. Loosu mini haaro kalaqantanno loosu base wolootu loosu goli gumi ledi noonsa halama kaima assatenni tantananno; loosu gumasino harunsanno.

8. Loosaasine Filanna Gaama

1. Loosu mini hasiisanno gede buuxiro loosu madawera qixiretenni, deerru lophonni woy dooyiichotenni loosaasincho gaamanno. Tittirote heddo biddissunni fushshanno.
2. Konni quwi cinaancho quwa 1 aana worroonnihi noowa heereenna ayee loosaasinchi qaxaranni, gaammanninna soorro assinanni woyte rosu qixxaawo, loosu dandoo, akatomenna ikkadimma kaima assatenni ikkanno.
3. Loosu mini fano loosu basera heewisamaano keene qaxarannonna deerra lossanno woyte eotenna ikkadimma buuxo gara, keennanninna bikkinanni gara lainohunni mootimma fushshitanno wodho garinni ikkanno.
4. Fano loosu base noowa loosu golinna mannu wolqa loosu massagaano dayrektoreete loosu basera hasiisanno loosu sooreessa woy loosaasincho qixiretenni, deerru lophonni woy soorrotenni wonshanno gede loosu mini aliidi sooreeyyera shiqishe gumulsiisanno.
5. Fano loosu basera heewisantino heewisamaano badatenni kae fonqolo aatenni saino heewisamaano badate geeshsha noo harinsho gumulantannohu onte miilla noo komite ikke aliidi sooreessi su`mannonsa lamu loosaasine, mitu loosaasine riqiwaanchi, mittu fano loosu base noo gola riqiwanne ogeessinna mittu mannu jiro dayrektoreete riqiwanne ogeessi noowa ikkanno.

6. Konni quwi cinaancho quwi (4) nna (5) worroonni gumulo agarantino gedeenni heedheenna loosu mini fano loosu basera loosaasincho gaamannohu loosu basera fultino keeno (mesiferte) wonshannohanna loosu mini aanno fonqolo wolootu fonqolamaanonni luphi yiino guma abbino heewisamaanchoti
7. Loosu mini hasiisannoha ikkasi buuxiro fano loosu basera wolu loosu mini ledasso anni sumuummenni loosu base xa`mitanno keeno (mesferte) wonshanno loosu sooreessa woy loosaasincho soorotenni gaama dandaanno.

9. Egensiishsha Fushshanna Qaxaranni Gara

1. Loosu mini konni worroonni noo gumulo kaima assiratenni loosaasincho qaxarate egensiishsha fushshanna qaxara dandaanno.
 - a) Egensiishsha fushshe heewisamaano koisatenninna heewisiisatenni; woy
 - b) Dikkote foonqe noonsa ogimma aliidi rosu urrinshubba ledo dhaaddote xaadooshshe assatenni maassamaano koyse woy heewisiisatenni; woy
 - c) Fano loosu base egensiishsha tuqu xaadira fincatenni loosu mini websayte qooli widoonni shiqanno ku`laatonna taje kaima assatenni heewisamaano woshshe heewisiisatenni;
2. Loosu mini qaxarate jeefishsha laino biddissa fushshara dandaanno.

10. Loosu Mine Qaxaramate Dandiissiisanno Ikkitubba

Konni worroonni noori loosu mine loosaasine ikkite qaxarama didandaanno

1. Dirisi 18^{tu} worroonni noohu;
2. Jaddo loose kassasaminohu;
3. Mootimmatenna mootimmame ikkitinokki loosu minnanna uurrinshubbanni akatu(disipilinite) xe'ne korkaatinni loosunni geegeesinonnihunna geegeesaminkunni onte diro wo`minosikkihu;
4. Albaanni loosanni noo loosu mininni geegote sokka shiqishate hasatto noosikkihu;
5. Jaddo loosinokkiha ikkinota egensiisanno taje shiqisha dandaannokkihu;
6. Ikkadimmate xawishshi taje nookkihu;
7. Tenne wodho quwa 12(2) garinni qaalu gondooro wonsha hasirannokkihu.

11. Fayyimate Uurrinsha Tajenna Jaddo Loosinokkiha Ikkasira Shiqqanno Taje

Qixirete fonqolo ikkadu garinni sainohu qaxarame soqqamate H.I.V/ AIDS buuxo agurranna keeraanchimmate buuxora hikkiminnu naqaashshe shiqqishira noosi.

12. Loosaasincho Qaxaranna Qaalu Gondooro Eessa

1. Dooramino heewisamaanchi loosu base su`ma, gaamamino deerra, damoozasinna loosu hanafanno barra xawisanno murrimma uuyiinoonnisi loosu murrichinni malaatisantino wo`naalshu qixire sokka loosanno loosi tittirote xawishshi ledo uuyiinannisi.
2. Qaxaramino loosaasinchi loosu hanafasira albaanni konni woroonni nooha qaalu gondooro wonsha noosi. “Ani mootimma loosaasinchimma`ya baalunkunni aleenni asse halaalunninna ammanamatenni dagate soqqamate aye yannarano baayriidi seera, gobbate wodhonna loosu mini wodho ayiirrisatenna loosi`ya korkaatinni afoommohanna seerunni woy assootunni fojo ikke gaamaminoricho wolu ayeerano kula hoogatenni hattono mootimma wodho jeefisate qaale e`eemmo”.

13. Wo`naalshu Yanna Ikkadimma Buuxa

1. Dooramino heewisamaanchi loosu base su`ma, gaamamino deerra, damoozanna loosu hanafanno barra xawisanno assootinni loosu minihu aliidi murrichi woy loosaasincho qaxarate riqiwo uyiinoonni loosu murrichinni malaatinsoonni wo`naalshu qixire sokka loosu basera loosanno loosi tittirshu xawishshi ledo aanno.
2. Loosu mini aye dani wo`naalshu yanna aana noo loosaasinchiha loosu gumulo wonshinannisi; ikkadimmasino buunxanni.
3. Wo`naalshu aana heeranno loosaasinchi sayiikkinna ontikki aganira loosu gumulosi muli sooreessinni keenamanno; wo`naalshu yannasi lendoonniha ikkiro settikki aganira keenamanno.
4. Loosaasinchu wo`naalshu yanna qaxaramino loosi basera lee agana ikke loosu jeefishshi gumisi duushannokkiha ikke afamiro wo`naalshu yanna sase agana lendannisi.
5. Loosaasinchu lendoonni wo`naalshu yanna duushshino loosu jeefishshi guma afi`ra hoogiro loosunni shorramanno.
6. Wo`naalshu aana noo loosaasinchi loosu korinni daggino xissonni woy gawajjonni hattono ilate korkaatinni mittu agani aleenni loosisinni gatiro gudinokkita wo`naalshu

yanna xissosinni woy gawajjotenni huriro woy ilate fajjo gooffu yannanni kaayiise gudanno gede assinanni.

7. Wo`naalshu aana noo loosaasinchihā loosu jeefishsha yanna agare wonshinokki sooreessi wothote garinni xa`mamannoha ikkanno.

14. Uurrinshu Loosaasincho Ikka

Wo`naalshu yaannasi gudino loosaasinchihā loosu jeefishshasi keenonni gumisi duushshinoha woy yinoonnihū aleenni ikke leelliro uurrinshatenni qaxaramasi sokkatenni illitanosi gede assinanni.

15. Yannate Geeshshi Loosaasincho Qaxara

1. Loosu mini yannate geeshshi loosaasincho qaxarara dandaannohū uurrinshu loosi akati nookki loosu basera callaati.
2. Konni quwi cinaanchū quwi 1 aana woroonnihū heerirōno ikkitubba gadachitanno woyte uurrinshate loosi basera yannate geeshshi loosaasincho qaxara dandiinanni.

16. Looso Sheemaatunni Sayikki Woganenni Loosiisa

1. Loosu mini hasiisannoha ikkasi buuxiro qoqqowū amaalete mine fajjishiishire dagate horo gawajjitannokki loosu base woy looso babbaxxitino uurrinshubbara sheemaatunni reekkatenni loossanno gede assa dandaanno.
2. Uurrinshubbate sheemaatunni reekkantanno loosu base woy looso lainohunni mootimma fushshitanno seeri garinni jeefinsanni.

17. Agadhaanchimmatenni Loosiisa

1. Uurrinshu loosu sooreessi gaamama geeshsha loosaasinete mereerinni ikkadimatenni woyyaawinoha doore loosu mini aliidi sooreessi fano loosu basera gaamara dandiinanni.
2. Mittu diri aleenni adhara dandaanno rosira woy qajeelshira harino loosaasincho riqiwate rosu woy qajeelshu adhanno yanna geeshsha loosu base faajje ikkino garinni heewotenni agadhaanchū loosaasinchinni loosiisa dandiinanni.

3. Agadhaanchimmatenni gaamamino loosu sooreessi gaammoonnisi loosi basera qeechisinna assootisi loosu mini aliidi sooreessi malaatinse uuyiinanni sokkanni xawinsannisi.
4. Agadhaanchimmatenni gaamamino loosu murrichi damoozunna agadhaanchimmatenni gaamamino loosu base mereero noo badooshshinna basete fajjinoonni horomishshu baatooshshe baantasira hasiisanno.
5. Agadhaanchimmatenni gaamamino loosu sooreessi keeshsha dandaannohu mittu dirira callaati.
6. Kunni quwi cinaancho quwa (5) aana worroonnihu heerirono base mannu wolqanni wonsha hoongironna losu minihu aliidi sooreessi ammaniro agadhaanchimmate yanna mitto ledote diro calla seedisa dandiinanni.

18. Qiqiwo

1. Loosu sooreessi bikkantino yannara loosu hajonni, xissotenni, diru fooliishshonni, qajeelishunninna woy wolu korkaatinni yannate geeshshira loosisi basenni baxxiro balaxe muli sooreessira egensiise loosu basesi riqiwotenni massaganno loosaasinchu woranno.
2. Riqiwo sokkatenni ikkita hajo la`anno loosi mini goli affinotenni iillitannosi gede assinanni.
3. Riqiwotenni gaamamino loosaasinchu woleho riqiwo saayisara didandaanno.
4. Riqiwo aannohu xa`mamooshshi noo gedeenni hereenna riqiwo adhannohu riwote yannasinni loosanno loosi baalaho xa`mamanno.
5. Riqiwo uuyiihu daanno yannara riqiwo adhihu basesinni ka``anno.

CINAANCHO GAFA LAME

SOORO

19. Giddooyiidi Sooro

1. Loosu mini loosoho hasiisannoha ikkinota buuxiro xawado ikkitino hayyo harunsatenni loosu mini loosaasinchu taalo ikkino loosu deerranna damooza labbanno loosu basera woy mittu loosu baayiichinni wolu loosu baayiichira soorotenni loosiisa dandaanno.

2. Kunni quwi cinaancho quwa (1) worroonniri heerirono loosu mine jaddo iillitannokki gede gargarate qoleno jaddotenni iillitino gawajjo biddi assate loosu mini loosaasinchu damoozi xeikkinni, deerru woy loosisi dana calla agarrikkinni mitto diro roortinokki yannara calla yannate geeshshira soorotenni loosiisa dandiinanni.
3. Wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchu keeraanchimmate hembeelama korkaatinni amadeewo loosu base woy noo loosu basera loosa dandaannokki gede xagishshu tajenni buunxiro:
 - a) Lawanno deerrira gaamamara dandaanno fano loosu base heedhuro amadeewo deerrinni; woy
 - b) Lawanno deerrinni gaamamara dandaanno fano loosu base hoogguronna loosaasinchu woffi yiino deerrira loosate sumuu yiirro deerrisi xe`enna sumuu yaanno fano loosu base sooramanno.
4. Loosu mini loosaasinchu loosu madawesi sarranzoonniha ikkiro loosu mini giddo lawanno deerri noo loosu base sooramanno.
5. Kunni quwi cinaancho quwa (1) tete worroonniri heerirono loosu mini loosaasine, loosu basenna loosu gola bado ganatenni soorotenni loosiisanno soorote amanyoote horoonsira dandaanno.
6. Aye soorono sokkatenni ikkita hajo la`annonsa loosu sooreeyyera loosaasine affanno gede assinanni.

CINAANCHO GAFA SASE

DEERRU LOPHO

20. Deerru Lopho Mixo

Deerru lopho uyiinannihu loosu ikkadimma noosi loosaasinchu loophanno gede assatenni loosu miniha loosu guma woyyeessatenna loosaasincho jawaachishate calla ikkanno.

21. Deerru Lopho Uynanninna Saranzanni Gara

1. Aye loosaasinchino deerru lophora heewisamate tenne wodho 1uwa 10(6) garinni uyiinoonni ikkadimmate buuxo taje shiqisha noosi.
2. Ayee danino deerru lopho uyiinannihu heewotenniiti.

3. Qorqorshu loosi golira uyiinanni deerru lopho qorqorshu loosi aana bobbakke leeltannoriranna qorqoraancho ikkita loossinorira callaati.
4. Deerru lophonni gaamamino loosu mini loosaasinchira wo`naalshu yanna dihasiissannosi.
5. Kaphu tajenni woy wodhote gumulo sa`ne uyiinanni deerru lopho disipiliinetenna soronna jaddo loosate garinni xa`minannisiti noo gedeenni heedheenna, uyiinoonnisita deerru lopho aye yannarano huna woy hoola dandiinanni, hakko deerra afirasinni afi`rino horono qolanno gede assinanni.

GAFA SASE

LOOSU GARA

CINAANCHO GAFA MITE

LOOSU YANNA

22. Egennantino Loosu Yanna

1. Loosu mini loosaasine egennantino loosu yanna loosinsa loosinsa akati garinni gumulamannoha ikkanna lamalatenni 39 sa`ate sa`a dinosi.
2. Loosu miniti loosoho e`nanninna fullanni sa`ate qoqqowu mootimma fushshitanno wodho garinni gumulantanno.

23. Tirfete Yanna Looso

1. Loosu ikkito gadachituro loosu mini loosaasine madawanyu loosinsa gobbaanni looso loosate gadadi noonsa.
2. Tirfe sa`ate looso loosino loosaasinchii loosinohura baatooshshe afirannoha ikkanna baatooshshu gumulamannohuno loosu mini fushshanno biddishshi garinniiti.

3. Konni quwi cinaancho quwi (1) aana worroonni jeefishshu hexxo gumulaasine loosi gaamo aana gaamanweerinna xaaddote soqqansho hexxo gumulaasine uuyitanno loosu goli gobaanni wole loosaasine dihanqafanno.
4. Konni quwi cinaanchu quwi (3) gumulo noo gedeenni heedheenna kuri loosaasine lainohunni mootimma gumultanno garinni jeefinsanni.

24. Dagate Ayyaannanna Lamalate Fooliishshote Barra

1. Ayyiino loosu mini loosaasinchu dagate ayyaana, lamalate fooliishshote barrubba woy mootimma gumulonni loosu minna cufante hossanno barra loosa hoogasinni damoozu baatooshshe dixinsannisi.
2. Loosu ikkito gadachiteenna dagate ayyaana, lamalate fooliishshote barrubba woy mootimma gumulonni loosu minna cufante hossanno barra loosanno gede hajanjoonni loosaasinchira tirffe sa'ate baatooshshe uuyiinannisi; tittirsha biddissunni gumulanni.

CINAANCHO GAFA LAME

DIRU FOOLIISHSHO FAJJO

25. Diru Fooliishsho Fajjo Xintu Hexxo

1. Diru fooliishsho fajjo uuyinannihu kaimu hedo loosaasinchu bikkantino yannara fooliishshiratenni soqqanshosi haroo`mino ayyaaninni loosanno gede dandiisiisateeti.
2. Diru fooliishsho fajjo loosu mini mixo garinni loosaasinchu hasatto keenatenni qixxeessatenninna loosaasinchu afanno gede assatenni fultanno pirograame garinni loosu dirinni uuyiinanni.
3. Diru fooliishsho fajjo woxeho disoorrinanni.
4. Konni quwi cinaancho quwa (3) worroonniri heerirono, loosaasinchu soqqanshosi uurrinna adhinokkitinna aananno dirira sa`inosi diru fooliishsho fajjo woxeho soorra dandiinanni.

5. Ayee loosaasinchi foolishshote aana heerirono loosu akati gadachanno woyte fooliishshosi yanna gooffukkinni woshshama dandaanno; konni korkaatinni horonsirinoki diru fooliisho shallange uuyiinannisaha ikkanno.

26. Loosu Fooliishshora Wo'ma Hasiissannoricho

1. Loosu sooreessi hundasinni noo sooreeyyenna loosaasine diru fooliishsho mixo qixxeesse mannu jiro loosu massagaano dayrekitoretera umisita kayiinni loosu mini aliidi soressira shiqisha noosi.
2. Ayiino haaro qaxaramanno loosaasinchi tona mitto agana soqqamikkinni diru fooliishsho afi'rate qoosso dinosi.
3. Losaasinchu wolu mootimmate loosi mini giddo soqqamino soqqansho diru fooliishsho fajjo shallagora horoonsi`nanni.

27. Diru Fooliishsho Fajjo Barrubba

1. Mitto diro loosu mini giddo soqqamino loosaasinchi 20 loosu barra diru fooliishsho fajjo afiranno.
2. Mittu diri ale soqqamino loosaasinchi soqqamino mittu mittunku dirira mitto mitto barra lende diru fooliishshote fajjo uuyiinannisi.
3. Konni quwi cinaancho quwi (2) worroonniri heerirono, uuyiinannisi fooliishshote fajjo 30 (sajoo) loosu barra sa`a dihasiissanno.
4. Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonniri agameewoo gedeenni heereenna gadachannori heerasi loosu mini sooreessi woy sooreessa riqiwino manchi buuxikkinni mittu loosu diri giddo 30 (sajoo) loosu barri aleenni diru fooliishsho adha didandiinanni.

28. Diru Fooliishsho Fajjo Saayiinsanni Gara

1. Loosu akati gadadi korkaatinni loosaasinchu diru fooliishshote fajjosi loosu diri giddo aa hoongisiro loosu mini aliidi sooreessi woy riqiwaanchu lame diro sa`inokki yannara saayiisasira dandaanno.
2. Konni quwi cinaancho quwi (1) worroonniri noo gedeenni heereenna horoonsirinokki diru fooliishsho fajjo sayiikki loosu diro loosaasinchoho aa hasiissanno.

3. Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonniri agaramino gedeenni heereenna, loosu gadadi korkaatinni sayiikki loosu diro diru fooliishsho loosaasinchoho aa hoongisiro woxeho soorrine uuyiinannisi gede loosaasinchu xa`miro loosu mini umikki loosu diri barrubba calla hedote woratenni woxeho soorrine uuyiinannisi gede assa hasiissanno.
4. Loosaasinchu fajjosi adhanno yannara fooliishshote aana keeshshanno agani damooza balaxe adha dandaanno.
5. Loosu mini diru fooliishsho fajjo woxeho soorranno woyte loosaasinchu mittu barri damooza shallangannihu xeinsoonnikki damoozasi 30 barrira beehatenniiti.
6. Konni quwi cinaancho Quwi (1) worroonniri gobbaanni wolu korkaatinni wo`munni woy bocunni lamu diri aleenni adhinoonnikki diru fooliishsho fajjo gattannota ikkitanno.
7. Loosu mini loosaasinchu diru fooliishsho aana heere xiwamiha ikkironna xissote fajjo fayyimmate ogeeyye uuyiitusero fooliishshote yanna hakko bikinni lendannisi.

CINAANCHO GAFA SASE

XISSOTE FAJJO, ILATE FAJJONNA WOLOOTA FAJJUBBA

29. Xissote Fajjo

1. Loosu mini loosaasinchu xissote korkaatinni loosu loosa hoogiro xissote fajjo uuyiinannisi.
2. Loosu mini loosaasinchira xissote fajjo uuyiinannisihu mootimmate fayyimmate uurrinshubba woy fayyimmate agarooshshi ministerenni woy fayyimmate biironni fajjo noosi uminsanni uurritino fayyimmate uurrinshubbawiinni taje abbirooti.
3. Wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchu loosu aana heereenna iillannosi bala ikkikkinni wole xisso korkaatinni loosu aana leella hoogiro xissote fajjo aananno garinni uuyiinannisi:
 - a) Umiha lee Agana wo`mu damoozisi ledó;
 - b) Aantanno lame agannara damoozunni 50% (ontaa anga) ledó
 - c) Goofimarchu lame Agana damooziweelo;

5. Konni quwira cinaancho quwa (3) xawinsoonni garinni loosaasinchu hure loososi harunsa dandaa hoogiro loosu mini loosaasinchunnita seeru qoosso agare geegiissannosi.
6. Xissote korkaatinni sase aantaano loosu barrubba aleenni gatanno loosu sooreessi woy loosaasinchu loosisira higanno woyte fayyimmate agarooshi uurrinshawiinni taje shiqisha hasiissannosi.
7. Loosu mini loosaasinchi xissote fajjo aanche woy babbaxxitino yannanni adhirono xissami barrinni kaayiise tonaa lamu agani giddo sette agana woy shoolu diri giddo tonaa lamu aganinni dirooranno.
8. Wo`naalshu aana noo loosaasinchi xissamiro damoozasi baantanni mittu again geeshsha xissote fajjo uuyiinasiira dandiinanni.

30. Ilate Fajjo

1. Godowii nooti loosu mini loosaasincho:
 - a) Godowase lainohunni buuxo assirate fayyimmate uurrinsha hajajjanno garinni damoozase baantanni fajjo uuyiinannise; ikkirono fayyimmate uurrinshawiinni taje shiqisha noose.
 - b) Ilasera albaanni fooliishshidhanno gedde fayyimmate ogeeyye hajajjuro damoozase baantanni fooliishsho uuyiinannise.
2. Konni quwi cinaancho quwi (1) worroonni fajjo xissote fajjo gedde assine dila`nanni.
3. Godowii noo loosaasincho ileemma yite heddanoo barri albaanni aantanno 30 barrubbara ilate albiidi fajjo hattono ilturo iltuhunni hanafe aantanno 90 barrubba xaphoomunni 120 barra damoozase baantanni ilate fajjo uuyiinannise.
4. Konni quwi cinaancho quwa (3) garinni loosaasincho uuyiinoonniseha iltara albaanni noo fajjo gooffara balaxxe ilturo horoonsidhukkinni gatino ilate albiidi fajjo iltu gedensaanni horoonsidhanno gedde assinanni.
5. Loosaasincho adhitinohu ilate albiidi fajjo gooffeenna iltinokkiha ikkiro iltanno barri geeshsha noo loosu barrubba iillishannoseti loosu diri giddo fooliishsho heedhusero diru fooliishsho uuyiinannise loosu diri giddo diru fooliishsho hooggusero kayiinni aananno loosu diri fooliishshonni kaayinse riqimbanni.

6. Loosaasincho konni quwi cinaanchu quwi (3) gumulloonni ilate fajjo gudduhu gedensaanni xissanturonna ledote fajjo hasiissannoseta fayyimmate ogeeyye buuxxuro tenne wodho quwa 29(1) worroonni garinni xissote fajjo adha dandiitanno.
7. Leewu agani godowinni noo loosaasincho baalanti ilate albiidi fajjo adhasera balaxxe godowu gatisero tenne ikkito buuxissanno fayyimmate ogeeyye taje shiqishshuro 60 barri ilate gedensiidi fajjo uuyiinannise.
8. Ilate albiidi fajjo adhitu gedensaanni godowu gatisero adhitino ilate albiidi fajjose uurriteenna konni quwi cinaanchu quwi (3) worroonniha 90 barra ilate gedeniidi fajjo uuyiinannise.
9. Sasunni kaayiise leewuu agani geeshsha noo godowate yanna giddo godowu gatisero damooza baantannase aantanno 30 barrubba fajjo uuyiinannise.
10. Loosu mini loosaasinchi galtesi ila ledoo amadisiisaminohunni maatesinna galtesi towaatanno gedee damoozasi baantanni 10 barri fajjoo uuyiinannisi.

31. Adhammete Fajjo

Ayiino loosu mini loosaasinchi adhammete aante noo garinni lamala loosu barra damoozisi ledoo uuyiinannisi.

32. Dadillu Fajjo

1. Ayiino loosu mini loosaasinch galte, ila, annu woy ama laynki deerrira kiirranni fiixi woy galtete fiixi reeyiha ikkiro aante noo garinni onte loosu barri fajjo damoozu ledoo uuyiinanni.
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonniri heerirono loosaasinchu maate qoqqowu gobbaanni ikkituro ikkito la``atenni lamalu loosu barri geeshsha dadillu fajjo aa dandiinanni.
3. Loosaasinchu jaali woy olluu manni reeyiro mitto loosu barra uuyiinanni.
4. Konni quwi cinaanchu quwa (3) worroonniri heerirono loosaasinchoho uuyiinanni dadillu fajjo mittu loosu diri giddo lee barra sa``a dihasiissanno.

33. Damoozu Ledo Uyiinanni Baxxitino Fajjo

Ayiino loosu mini loosaasinchi:

1. Yoote mininni woy biilloonyu noonsa wole bissanni shiqanno gedde woshshatto iillituro woshshamino hajo gooffanno yanna geeshsha;
2. Dagate doorshi ledi amadiisantino hajo ikkituro doorshu keeshshanno yanna geeshsha;
3. Loosu yannasi gobbaanni harunsanno rosi heerisironna loosu sa`aatera fonqolo uuyiinannita buunxiro fonqolo adhanno yannara damoozu ledi baxxitino fajjo uuyiinannisi.

34. Damooziweelo Uynanni Baxxitino Fajjo

1. Loosu mini loosaa sinchi ikkadu korkaatinni damooza baantannikki baxxitino fajjo uuyiinannisi gedde xa`mirironna loosu mini horo gawajjannokkiha ikkiro loosu mini aliidi sooreessi lee agana saewookki yannara fajjasira dandaanno.
2. Wo`naalshu yannasi gudino loosaa sinchi dagate doorshira heewisamaancho ikke shiqiro doorshu millimmo assinanni yannaranna doorsha harinsanni yannara damooziweelo fajjo uuyiinannisi dandiinanni.

GAFA SHOOLE

IRKOTE QAAFO HASIISSANNONSA DAGATE BISSA LOOSU GARA

35. Meya Loosaasinera Loosu Aana Assinanni Irko

1. Loosu mini meya loosaa sine ikkadda assatenna gumulo uuyiinanni loosu dargira gaamamanno gedde dandiississanno kaalote qaafo adha hasiissanno.
2. Meyati qaxaramatenni, deerru lophoninna dooyiichotenni hattono rosuninna qajeelshunni lexxote kaa`lo qaa fonni horaameeyye ikkanno.
3. Godowinni noo loosaa sincho qaxaratenni woy deerru lophonni gaamantino loosu basenni wole loosu base gaamme loosiisa didandiinanni.
4. Kunni quwi cinaancho quwi (3) worroonniri heerirone umise keeraanchimmara woy godowu gidde noorichira qarra abbannota fayyimmate ogeeyye tajenni buunxiro injaannose loosu gaamora woy loosu basera gaamante loossanno gedde assinanni.

5. Loosaasincho godowii noo yannaranna iltu barrinni kaayiise shoolu agani giddo tenne wodho quwa 60 garinni assinanni loosaasinete xeisonni loosunni geegiissasera didandaanno.
6. Aye loosaasinchono mitto diro wo`minokki qaaqqose xagisirate fayyimmate ogeeyyenni buunxoonni taje shiqishshuro damooza baantanni fajjo uuyiinanni.
7. Loosu mini meya loosaasine danqa qaaquullensa qansirannonna hanqafiranno qaaquulle keeshshiinshanni base qixxeessate gadadi noosi; tittirisha biddissunni muranni.

36. Bisu Xe`ne Noonsarira Assinanninsa Irko

1. Bisu xe`ne noonsa loosaasine qaxaramatenni, deerru lophoninna soorotenni hattono rosunninna qajeelshunni lexxote kaa`lo qaafonni horaameeyye ikkitanno.
2. Loosu mine loosu qooxeessi bisu xe`ne noonsa loosaasinera injiinoha ikkasi buuxa, loosoho hasiisanno uduunne wonshanna horoonsidhanno gedde hasiisanno qajeelsha aa hasiisanno.
3. Loosu mini kaa`lannohu hasiisannonsa bisu xe`ne noonsa loosaasinera, loosu mini kaa`laancha gaamanninsa gedde assate gadadi noosi.
4. Wole wodho giddo bisu xe`ne noonsarira aamantino qoosso tenne wodho giddono loosu aana hossanno.

GAFA ONTE

LOOSAASINETE QAJEELSHANNA ROSICHO

37. Losaasine Qajeelsate Qeecha

1. Loosu mini, umisiranna loosaasinesira hasiisanno qajeelshanna rosicho xiinxallatenni, mixo fushshatenninna hasiissa woxu fulu fajjishiishiratenni loosaasinesi hasiisanno qajeelsha afidhanno gedde assate qeechi noosi.
2. Konni quwi cinaanchu quwa (1) gumulloonniri noo gedeeni heereenna loosaasinchuno umosi qajeelsatenni ikkado assa noosi; tittirsha biddissunni gumullanni.

3. Konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni loosu mini rosu deerra woyyeessidhanno gede rosiisannonsa loosaasinera roso gudduhu gedensaanni shoole diro soqqamate gadadi noonsa.
4. Konni quwi cinaanchu quwi (3) worroonnihu noo gedeenni heereenna loosaasinchu soqqanshote uuyiinoonnisi gadado gudikkinni loosu mininni fulannoha ikkiro rosanni keeshi yannara filtino fulo lame ero baatanno gede assinanni.

38. Qajeelshunna Rosu Jeefishsha

1. Loosu mini aliidi rosu uurrinsha ledso xaadooshshe kalaqatenni woy umosiha qajeelshu mereersha qixxeessatenni uurrinshunna sufo noo qajeelshanna rosu pirograame qixxeesse loosu aana hosiisa dandaanno.
2. Aye dani qajeelshanna rosi loosaasine hewisiisatenni uuyiinanniha ikkanno.
3. Loosu mine calla uyiinanni qajeelshubbara fonqolo uyiinanni, fonqolu gumino deerru lofhorana labbanno horora hosanna.
4. Konni quwi cinaancho quwi (3) worroonniri heerirono, loosu mini qajeelshu gedensoonni qajeelaanchu loosu aana leellishino soorro woy woyyaambesi harunsinanni, keennanni.
5. Konni quwi cinaanchu quwi (2) worroonniri heerirono, heewisiinsikkinni uuyiinanni qajeelshi heerara dandaanno.
6. Konni quwira gumulloonniri heerirono qajeelshubba la`nohunni tittirshu biddissa loosu mini fushshara dandaanno.

39. Qajeelshunna Rosu Qixxaawo

1. Loosu mini aano qajeelshanna roso loosu mini loosu hasatto ledso taalinoha ikka noosi.
2. Babbaxxitino bu`anni afi`nanni qajeelshanna rosicho loosu mini fushshanno qajeelshu pirograame garinni loosu aana hosanno.
3. Loosaasinchu qajeelshahonna rosoho heewisamanno gede giddooyiidi egensiishshinni woshshinanni.

GAFA LEE

DAMOOZA, BARRU HOSHSO, ADDI ADDI BAATOOSHSHENNA

HORAAMISHSHU BAATOOSHSHE

40. Damooza

1. Loosu mini loosaasiner damoozu deerranna horaamishshu baatooshshe xiinxallatenni qoqqowu amaalet minira qineessaanote komite shiqishshanno; gumulote garinnino loosu aana hosiinsanni.
2. Taalu deerrinna taalo horo noonsa loossara taalu kaimu damoozi heerannonsa.
3. Konni quwi cinaanchu quwi (2) gumulloonniri heerirono ogeeyyete xe`ne xaaddanno loosu gaamo bande hasiisanno garinni loosu mini aliidi sooreeyyenni la`ne kaimu damoozira irkene lende qaxarrara dandiinanni.
4. Loosu mini aganu goofimarchira loosaasinete woy riqiwaanote baatanno.
5. Loosu mini loosu gumulo bocu loosi diri gumansa duushshinoha woy hakkuyii aliha ikkiro loosaasine lamu dirinni mitte hige damoozu irkene ledanno; tittirsha biddissunni gumullanni.
6. Aye loosu mini loosaasinch damooza mura dandiinannihu:
 - a) Loosaasinchu sumuummesi borrotenni xawisiro;
 - b) Yoote mini hajajonni; woy
 - c) Seerunni worroonniri heeriro callaati.

41. Addi Addi Barru Hoshshonna Jawaachishshu Baatooshshe

1. Loosu mini loosu akati garinni looso loosate hasiisannore babbaxitino horonna barru hoshsho dana, baatooshshubaatooshshi bikka, amaalet mine qineessaanote komitera shiqishe gumulsiisatenni loosu aana hosiisanno.
2. Loosu mini luphi yiino guma afidhino loosaasiner baxxinoha jawaachishshu baatooshshe aara dandaanno.

42. Losu Uddanonna Addi Addi Horoonsi`nanni Uduunne

Loosaasinchu loosu loosanno yannara loosisi akati garinni hasiisanno horote uduunnenna uddano uuyiinannisi; tittirsha biddissunni gumullanni.

43. Xagishshu Owaante

Loosu mini losaasinete xagishshu owaantera fulonna baatooshshe xiinxallatenni qoqqowu amaalete mini qineessaanote komitera shiqisheenna gumulote garinni loosu aana hosiisanno.

GAFA LAMALA**LOOSU QOOXEESI HOBBAATENNA FAYYIMMA****44. Hobbaatenna Fayyimmate Agarooshshe**

Loosu mini:

- a) Loosaasinete hobbaatenna fayyimma agaratenni loosu ikkadimma lossa;
- b) Loosu darga losaasinete hobbaatiranna fayyimmara ikkanno garinni qixxeessa,woyyeessanna agara;
- c) Dancha dagoomitte heeshsho aana xintame ikkado loosu guma maareekkisiisanno gedessa hasiisanno.

45. Loosu Aana iillitanno Gawajjo

1. Tenne wodhora “loosu aana iillitanno gawajjo” yaa loosu mini losaasinchu loososi loosanni heereenna woy loosu ledó amadamino korkaatinni mannimmasi aana hedeweelcho iillitanno gawajjo ikkate konni woroonni noore hanqafanno:
 - a) Loosaasinchu loosisi baserano ikko loosisi gobbaayiidi yannara sooreessu fajjonni uuyiinoonnisi hajajo wonshanni heereenna iillitanno gawajjo;
 - b) Sooreessu hajaja hoogisirono losaasinchu loosu mini giddo iillitino jaddo gargarate loosu sa`aatesinnino ikko loosu sa`aatesi gobbaanni loosanno loosi korkaatinni iillitanno dano;

- c) Loosaasinchu loosu dargira woy loosu dargi gobbaanni loosaasinete hodhishshu owaante anno gedde gaamamino woy loosu mini tenne hajora karaayainonna tenne hajora gaamino hodhishshinni haranna iillitannosi gawajjo;
 - d) Loosaasinchu loosisi ledi amadamino gadadinni kainohunni loosisi albaanni woy loosu gedenaanni loosu uurranno yannara loosu darginni woy loosu mini hoowe gidde heereenna iillitanno ayii gedde gawajjo;
 - e) Loosaasinchu loososi loosanni heereenna loosu mininni woy saayiikki wogane assooti korkaatinni iillitanno gawajjo.
4. Tenne wodhonni “loosu korkaatinni dagganno xisso” yaa loosaasinchu loosanno loosi akati woy loosanno qooxeessinni kainohunni xissote regecci yee keeshshate korkaatinni fayyimmate qarra ikkana loosanno qooxeessira heedhannonna taraabbanno xisso dihanqafanno.
 5. Loosu korkaatinni dagganno xissonna mannimmate gawajjo deerra mootimmate loosaasine xuratu lallawi gidde noo shae garinni gumullanni.
 6. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonniri heerirono, loosaasinchu afanni heerenni loosu mine balanxe xawinsooni keeraanchimma agadhate wodho sa`atenni woy, bisosi woy tiiasi eemadha dandaammokki garinni agunni woy dilleessannoricho horoonsiratenni dinbe heere loosatenni iillitanno gawajjo loosu korkaatinni iillitino gawajjo gedde assine dikiirranni.

46. Dano Qargadhate Qaafa

1. Loosu mini:
 - a) Loosu dargi loosaasinete hobbaateranna fayyimmara gawajjo iillitannokkiwa ikkasi buuxa;
 - b) Gawajjo gargadhinanni uduunne loosaasinete shiqishanna horoonsidhanno gari lainohunni xawishsha aate qeechi noosi.
2. Ayeeno loosu mini loosaasinchu:
 - a) Hobbaatenna fayyimma agadhate fultino wodho ayyirrisa,
 - b) Uuyiinoonni gawajjo gargadhinanni uduunne hasiisanno garinni horoonsiranna
 - c) Gawajjo iillishshara dandiitanno assootubba heeransa buuxiro rahotenni hajo la`annonsa loosu mini sooreeyyera egensiisate gadadi noosi.

3. Loosu mini, loosu mini giddo loosu qooxeessi hobbaatenna fayyimma loosu aana hossanno gedde assanno, dano gargadhate qaafo lainohunni biddissa fushshanno.
4. Loosu mini loosu qooxeessi hobbaatenna fayyimma agaratenna gargarate hayyo buuxanno, loosu mini loosaasine loosu aana hosiissanno gedde qajeelsha uynanni garano qineessanno.

47. Bisu Xe`ne

1. Tenne wodhonni “busu xe`ne” yaa loosate dandoo xeisa woy hooga iillishanno garinni loosu aana iillitanno gawajjooti.
2. Loosu aana iillitino bisu xe`ne yannate geeshshi busu xe`ne, hegerita ikkita boco bisu xe`ne, hegerita ikkita wo`ma bisu xe`nenna reewoo iillishshannota ikkitara dandiitanno.

48. Yannate Geeshshi Bisu Xe`ne

Tenne wodhonni “yannate geeshshi bisu xe`ne” yaa loosaasinchu loososi bikkantino yannara wo`munni woy bocunni loosate dandoo hoogirooti.

49. Hegerita Ikkite Boco Bisu Xe`ne

Tenne wodhonni “hegereta ikkita boco bisu xe`ne” yaa gawajjo iillitinosi loosaasincho loosu dandoosi ajishshannonna hurtannokki loosu aana iillitanno gawajjooti.

50. Hegerita Ikkite Wo`ma Bisu Xe`ne

Tenne wodhonni “hegerita ikkita wo`ma bisu xe`ne” yaa gawajjo iillitino loosaasinchu aye dani damooza afi`nanni looso loosa hooltannonna hurtannokki loosu aana iillitanno gawajjooti.

51. Loosunni Dagganno Gawajjo Korkaatinni Uuyiinanni Fayyimma Owaantenna Fajjo

1. Loosu korkaatinni gawajjo iillitinosi loosu mini loosaasinchu konni woroonni noo fayyimma owaanteranna horora hasiissanno fulu loosu mini dandaanno.
 - a) Xaphoommunna baxxitino fayyimate owaante hattono darre gombanni fulu.
 - b) Hospiitaletenna xagichu fulu.
 - c) Ayee danino hasiissanno mannu loosino woy lexxote bissanna miqicho sufate fulu.
2. Gawajjo iillitinosi loosaasinchu konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni uuyiinanni fayyimma owaante uminsanni fayyimate owaante uuyitanno uurrinshubbara owaante

uuyiinannisi gede assinannihu owaante mootimma fayyimmate uurrinshanni aa dandiinannikkita ikkituro callaati.

3. Loosu korkaatinni gawajjo iillitinosi loosaasinchii gawajjotenni hure loosoho higa geeshsha woy gawajjote korkaatinni hegerera loosa dandaannokkiha ikkasi fayyimmate uurrinsha tajenni buunxa geeshsha xissote fajjo wo`mu damoozi ledo uuyiinannisi.
4. Konni quwi cinaanchu quwi (3) worroonniri noo gedeenni heereenna hegerera loosa dandaa hoogasi fayyimmate uurrinsha tajenni buunxiro tenne wodho quwa 52 te worroonni horo agarrannisi.
5. Loosaasinchu uuyiinannisita fayyimmate owaante garunni horoonsira hoogatenni woy fayyimmate ogeeyyenni uyiinoonni hajajo ayeerrisa hoogatenni xagisirate garasi keeshshiishiro cinaancho quwa (1) nna (2) garinni uyiinanni fayyimmate owaante fajjo agurantanno.
6. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonnihi fayyimmate owaante fulu baantanni gari mootimma gumultino garinni loosu aana hosanno.

52. Gawajjote Xuratu Awalle, Gawajjamanna Gawajjote Kiiso Baatooshshe

1. Loosu korkaatinni iillitino bisu xe`ne hegerera hurtannokkita ikkita wo`munni woy bocunni loosate dandoo hooginohu ayeeno loosu mini loosaasinchii mootimma loosaasine xuratu seerinni uuyiinoonni qoossonna horo agarantanno.
2. Kaajjado bisu woy kaajjado danu ba`ne iillishshino gawajjo loosate dandoo hooga hoolturoso gawajjote kiiso baantanni garanna woloota horo uuyiinanni gara yinanni woyte hegerera hurtannokki bocu bisu xe`ne gede kiirranii.
3. Mootimma loosaasine xurati lallawira worroonniri bisu xe`ne bikka gumullanni gari cinaanchu quwi 92 worroonni garinni loosu aana hosanna.
4. Loosu mini loosaasinchii iillitinosi gawajjonni reyiiro hasiisanno xuratu seeri garinni xuratu awalle lekkisaanchoho baantanni.

53. Giwirunni Gata

Tenne wodho quwa 52 garinni assinanni baatooshshi giwiru baantannikkiho, hattono asalunni baantara woy albaanni noo liqoora yine xeisa hattono qoosso la`annosihu saayiisara didandaanno.

54. Saykki Woganenni Xa`minanni Kiisote Baatooshe

1. Loosaasinchu aana iillitino gawajjo saaykki wogane hunaanchimma korkaatinni illitinota ikkituro loosu mini losaasinchoho fushshino fulo bikkinni gawajjo iillishinohuwiinni kiiso xa`mate qoosso heedhannosi.
2. Loosaasinchu gawajjo iillishinosihuwiinni kiiso adhinoha ikkiro loosu mini tenne wodho quwa 52(1) nna (2) garinni fushshino fulo loosaasinchu damoozinni xeinsanni.
3. konni quwi cinaanchu quwi (2) worroonniri heerirono loosaasinchu adhino kiiso bikki loosu mini fushshino fulonni ajinoha ikkiro badooshe loosu mini saaykki woganewiinni xa`mara dandaanno.

GAFA SETTE**LOOSU JEEFISHSHA KEENANNA JAWAACHISHSHA****55. Loosu Jeefishsha Keena**

Loosu jeefishsha keeno illachu loosu mixo aana xintaminoha ikke:

- a) Loosaasine loosonsa agarroonni bikkinni, isilanchimmate deerrinni, yannanna fulo wo`mitino garinni loossanno gede assate;
- b) Ganyine loosu gumulo keeno harisatenni loosaasinete jawaatanna laafa midaado badatenni aantinoti loosu jeefishshi woyyaawanno gede assatenni gumaamma ikkitanno gede dandiissiisate;
- c) Loosaasinenniha qajeelshunna woyyaawate hasattonsa garunni bade afate;
- d) Gumu aana xintamino jawaachishsha aate;
- e) Loosu massagaano xawado taje aana xintante massagote gumulubba uuyiitanno gede dandiisiisateeti.

56. Loosu Gumulo Keeno Gara

1. Loosu mini fushshanno loosu gumulo keeno gari xawadonna faajjete taje aana xintantino gumu keeno assate gandiisiisannoha ikka noosi;
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonniri noo gedeenni heereenna loosu mini loosu keeno gari:

- a) Loosamino loosi gaamantino baajeette, yanna, bikkanna isilanchimma ledo heewisiisatenni halaalaancho guma keenate dandiisiisannoha;
 - b) Gaamote loosi garanna mittimma kakkaooshshe dhaabbachishannoha;
 - c) Loosaasinete woy gaamote mereero keeraancho heewisamate ayyaana kalaqatenni uurrinshate guma woyyeessate kaa`lannoha;
 - d) Jeefishshunni sufammenna mimito kaa`lantanno loossa mereero ku`u ko`oyi gumu aana iillishanno hekko keenate dandiisiisannoha ikka noosi.
3. Loosaasinchunniha hojjinna mittimma horo buuxisanno loosu jeefishshi keeno hojjinni woy gaamotenni assinara dandiinanni.
 4. Loosu jeefishshi keeno xaphooma keeno kaima assiratenni muli loosu sooressinni wonshineenna keenne hedo aatenni aananno loosu sooressinni gumulamanno; tittirshu biddissunni gumullanniho.
 5. Ayeeno wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchil lamalatenna aganu kiir hattono xaphooma loosu gumulo leekki aganira muli loosu sooressinni loosu jeefishshi keeno wonshinannisi.
 6. Ikkado loosu gumulo guma afirinokki loosaasinchil korkaata buunxanni ikkitote garinni seejjo, qajeelsha, dooyiicho woy loosu rosicho w.k.l uuyiinannisi gede assinanni.
 7. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonniri heerirono loosaasinchunniha loosu jeefishshi gumi aantetenni mixote jeefishshi yannara duushshinokkiha ikkiro deerra woffi assatenni hananfe loosu aaninni geegiissate geeshsha qaafo adha dandiinanni.
 8. Yanna yannantenni assinoonni loosaasinchu loosu jeefishshi keenote guma wonshine tajesii giddo worranni.

57. Jawaachishshu Baatooshshe

1. Dirunniha loosu gumulo guma luphi yiinoha abbino loosaasinchiranna gaamora loosu mini diru goofimarchira jawaachishshu baatooshshe aanno.
2. Jawaachishshu baatooshshe gumulo lainohunni loosu mini biddissa fushsha dandaanno.

GAFA HONSE

LOOSU SHEEMAATE MURANNA SEEDISA

58. Hojji Kaka’oshinni Loosu Sheemate Uurrisa

1. Seerunni woy sheemattunni ofoshshiinshoonni gadadi noo gedeenni heereenna ayeeno loosu mini loosaasinchi aye yannarano mittu agani balaxote qoropho aatenni loosu umisi fajjonni agurara dandaanno; ikkeennano loosu mini loosaasincho shotu garinni riqiwara dandaannoha ikkiro mittu agani yanna agarikinni geegiissasira dandaanno.
2. Konni quwi cinnaanchu quwi (1) worroonniha mittu agani balaxote qorowishsha uyiikkinni owaantesi uurisino loosaasinchi gadadosi fula hoogasinni loosu minira iillitanno gawajjora hasiisanno garinni fitaaberetenna jaddote seerinni xa`mamannoha ikkanno.
3. Loosaasinchu loosoho addintanni hasiisannohanna shotu garinni riqiwa dandiinannikkiha ikkiro loosu mini aliidi massagaanchi agurte xa`mo loosaasinchu ku`li barrinni hanafe sase agana roortannokki yannara seedisa dandaanno.

59. Xissote Korkaatinni Owaante Uurrisa

1. Ayeeno loosu mini loosaasinchi tenne wodho quwa 29 worroonni yanna giddo loosisira higa hoogiro xissote korkaatinni owaantesi uuritanno gede assinann.
2. Tenne wodho quwa 49 cinaancho quwa (2) gumulo noo garinni heedheenna loosu korkaatinni gawajjo iillitinosi loosu mini loosaasinchi hegerira loosara dandaannokkita fayyimmate ogeeyye tajenni buunxiro loosunni geegiissamanno gede assinanni.
3. Wo`naalshu yannasi gudino loosu mini loosaasinchi tenne wodho quwa 10 cinaancho quwa (3) fidale (b) garinni gumullanni soorro sumuu yaa hoogiro loosunni geegiissamanno.

60. Dandoote Anje Korkaatinni Loosunni Geegiissa

1. Wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchira dandoote anje leeltusiro owaantesi uurritara dandiitanno.

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) gumolloonniiri heerirono owaante uurrisa dandiitannohu dandoote dhaanbe qajeelsha uyiineennasi woyyaawa hoogiro callaati.
3. Loosaasinchu noosi egennonna dandoo horoonsiranni gaamamino loosu basera loosu gumulo guma aantetenni sase hige agarranni gumi woroonni ikkiro dandoote anjenni owaante uuritanno.
4. Konni quwi cinaanchu quwi (1) gumulloonniiri heerirono aananno ontu dirira luphiima loosu gumulo keeno guma afi'riro wo`naalshu yannasi gudino loosu mini loosaasinchu loosu gumulo keeno guma aantetenni shoole hige duushshanno gumi woroonni ikka hoogiro loosunni digeegissamanno.
5. Konni quwi cinaanchu quwi (3) nna (4) garinni loosaasincho loosunni geegiissa dandiinannihu ikkitote garinni tenne wodho quwa 55 aana worroonni loosu jeefishshi keeno kaima assiratenniiti.

61. Wolqate Aleenni Ikkino Korkaatinni Loosunni Geegiissa

1. Wo`naalshu yaannasi gudino loosu mini losaasinchu dhuku aleenni ikkino korkaatinni loosisi basera leella hoogiro gatino korkaata mittu again giddo loosu minira egeensiisa noosi.
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni loosu mini rippoorte assinisiro loosaasinchu loosisi basenni baxxino korkaata loosu mini aliidi sooressi woy riqiwo adhinohu wolqate aleenni ikkasi buuxiro loosaaasinchu gaamame loosanni noo loosu handaara lee agana fano asse agara noosi.
3. Konni quwi cinaanchu quwa (2) worroonniri heerirono loosaasinchu lewuu agani giddo loosisira higa hoogiro loosunni geegiissa dandiinanni.
4. Konni quwi cinaanchu quwi (3) gumulloonniiri heerirono loosaasinchu lewuu agani aleenni loosisi aana leella hoogiro usuru korkaatinni ikkironna huluullammoonniisi jaddote assootinni keere fulasira taje shiqishiro loosu mine noo fanu dargi loosu handaarira albaanni baantannisi damooza afi'ranni loosoho higanno gede assa hasiissanno.
5. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonniri heerirono wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchu anfoonnikki korkaatinni tonnu aanate noo barrubbara loosisinni baxxiro

tonnu barri badooshshinni aante aantete lame hinge egensiishshunni woshshineenna loosu minira rippoorte assa hoogiro loosunni geegiissamanno.

6. Konni quwi cinaancho quwa (5) gumulo garinni egensiishshu woshshatto assinisi loosaasinchi loosunni baxxi barrinni kayise mitto agana wo`mikkinni loosisira higate loosu minira rippoote assiro loosu minihu aliidi sooressi loosaasinchu loosunni gatino korkaati taje buuxatenni adhanno gashshootu qaafo noo gedeenni heedheenna loosisira higanno gede fajja dandaanno.
7. Wo`naalshu yannasi gudinokki loosaasinchi dandoote aleenni ikkino korkaatinni mittu agani aleenni loosisi basera leella hoogiro wole ikkitubba hedote giddo worrikkini loosu sheemaati uurranno.

62. Seerunni Muronni Garinni Loosu Sheemaate Uurrisa

1. Bikkantino yannara woy loosira e`noonni sheemaati, gumulloonni yanna woy loosi goofiro.
2. Loosaasinchu seera agadhino garinni xurata fuliro; woy reyiirro.
3. Wo`munni woy bocunni hegeri mannimate xe`ne iillate korkaatinni loosaasinchu loosa dandaannokkita buunxiro.

63. Loosu Sheemaate Sumuummetenni Uurrisa

1. Loosu mininna loosaasinchu loosu sheemaatensa sumuummetenni uurrisa dandiitanno.
2. Loosu sheemaate sumuummetenni uurrisaa dandiinannihunna loosaasinchu aana gadado abbannohu sumuumme borrotenni ikkituro callaati.

64. Loosu Mini Kakkaooshshinni Assinanni Loosu Sheemaate Uurrisa

Loosaasinchu akata woy loosate dandoo anje leellishshanno ikkitubba woy loosaasinchu loosoho hasiissanno ikkutubba wonshikkinni qaxarame afamiro woy loosu millimmo ledoo xaadooshshu noonsa korkaatubbanni loosu sheemaati muramara dandaanno.

65. Qoropho Uyiinikkinni Loosu Sheemaate Uurrisa

1. Loosaasinchu konni woroonni noore assiro loosu mini loosu sheemaate qoropho uyiikkinni uurrisara dandaanno.
 - a) Qaxarate yannarano ikko qaxarate gedensaanni, kaphu taje shiqishinoha ikkiro.

- b) Loosu mini taje afanni here huniro, sarraziha woy soorriha ikkiro.
 - c) Loosu mine woy loosu miillasi woy hajamaasinete woy wosinu woxe woy jajja mooriro woy mulqiriro.
 - d) Ayee manchiwiinnino muishsha adhiro woy uyiiró hattono xa`miriro.
 - e) Loosu mini loosi ledó amadaminohunni woy hakkuyi gobbaanni moorunni, dogatenni, amanamate xe`nenni woy wole labbanno jaddonni gumulenna usuramiro.
 - f) Loosu mini jajji woy loosu mini loosaasine, hajamaasine woy wosina afayi heerenni jaddo iillishiro hattono iillishate wo`naaliro.
 - g) Lawisiisatenni sooreessu malaate horoonsiro woy loosu mini sumuda umisi woy wolu horora hosiisiro.
 - h) Fojo ikkitino loosu mini tajubba hajo la`anno loosu sooreesiwiinni hajajo adhikkinni hajo la`annokki mannira sayiise uyiiró.
 - i) Umisi woy saykki wogane horora yee halaalaancho loosu mini assoote huniro;
 - j) Borrotenni uyiinnoonnisi loosu tittirshi garinni gaamamino loosó hajajame loosa hoogiro.
 - k) Ikkadu korkaati nookkiha lemoo aantanno barrubba loosó gatiro.
 - l) Loosu basera koo-teemmawe seyaata iillishiro.
 - m) Afayi heerenni loosu mini harinshonna loosu wodho gobbaanni loosu mine gawajjitanno gumulo uyiiró woy sooressimmasi hasiisannokki garinni horoonsiro.
 - n) Loosu loosamannokki gede afanni here hembeeliro hattono hembeltannori ledó sumuu yiiró.
 - o) Loosu mininna loosaasinete mereero gibbo kalaqannoha kaphaancho duduwo ikkinota afanni here fincé gibbo kakkayiisiro woy wo`naaliro.
 - p) Loosou aana kaphunna dogate loosó loosiro.
 - q) Konni cinaancho quwira tittirroonni huno gumulo afanni heere beeqqaancho woy irkisaancho ikkiro.
2. Konni quwi cinaancho quwa (1) garinni loosu mini loosu sheemmaate mu`ranno yannara loosu sheemaati mu`ranno korkaatanna barra kulatenni loosaasinchó borrotenni xawisa noosi.

66. Qixire Sarraza

Kaphu taje shiqishatenni woy sooressimma noosikki manchinni woy tenne wodho woy wodho gumulsiisate fultanno hajajo woy wole aye danino seera sa`atenni gumulantino qixire ayee yannarano loosu mini aliidi sooreessinni woy riqiwaanchunni sarazamanno.

67. Loosaasine Ajisha

1. Ayeeno loosu mini loosaasinchii:
 - a) Loosisi handaari sarazamiro;
 - b) Loosu mini cufamiro;
 - c) Hasiisannohu aleenni mannu wolqa heedhuro;
 - d) Loosaasinchu woffi yiino loosu deerrira loosate hasirannokkiha ikka hoogiro loosunni geegiissamanno;
2. Konni quwi cinaanchu quwa (1) fidale (C) garinni ajinshanni loosaasinchii loosu mini giddo labbanno loosu handaari aana heeriro wole loosaasine ledi heewisame loosisi guminna noosi dandoo woffi yaa buunxirooti.

68. Disipliinete Korkaatinni Loosunni Geegiissama

1. Ayeeno loosu mini loosaasinchii:
 - a) Tenne wodho quwa 81 cinaanchu quwa (1) fidale (f) garinni disipiliinete qoricha uyiinoonnisihi; nna
 - b) Kado xa`me tenne wodho quwa 90 cinaanchu quwa (2) garinni qoricha hoollonnisikkiha ikkiro owaante uurritanno.
2. Loosasinchu uyiinoonnisi gumulo kado xa`mireenna woyyaabbusiro woy hoollisiro gumulo sayiinsihunni hanafe baantisikkinni gatino damooza qallo nookkiha baantannisi.

69. Diru Korkaatinni Owaante Uurrisa

1. Ayeeno loosu mini loosaasinchii tenne wodho quwa 73 garinni owaantesi seedisa hoongihu gobbaanni, seerunni gumulloonnihu xuratu diri iilliro hakko aganinna barrinni hanafe soqqansho uurritanno gede assinanni.
2. Loosu mini loosaasine xurata fulate lewu agani albaanni borrotenni egensiissanno gede assa noosi.

70. Rewoote Korkaatinni Owaante Uuurra

Ayeeno loosu mini loosaasinchii reyii barrinni hanafe owaante uurritanno.

71. Owaantete Taje Aa

1. Loosaasinchoho uyiinanni loosu dandoo farco woraqata loosaasinchu loosanni keeshshino loosu dana, owaantete uyiino dironna baantanni keeshshinoonni damooza hattono owaante murino korkaata xawisannoha ikka noosi.
2. Qajeelshu sheemaati gadado woy loosu mini hasirannoha aye dani asali noosi loosaasinchii, ayee korkaatinnino owaantesi muriro sheemaatu gadado fulasi woy asaliweelo ikkasi xawissanno taje afirikkinni loosu dandoo tajete woraqata diuyiinannisi;
3. Loosaasinchu loosu aana heereenna woowe, akata, halammenna labbanno hajubba lainohunni taje uyiinasira xa`miro borrotenni afirate qoosso noosi.
4. Konni quwi cinaancho quwa (2) gumulloonni heerirero loosu aana here loosu rosichi tajete woraqata xa`manno loosaasinchira jeefishshu dinosi.

72. Owaante Uurritanno Woyte Uynanni Baatooshshe

1. Wo`naalshu yannasi gudino loosaasinchii tenne wodho quwa 67 garinni ajishate korkaatinni loosu aaninni geegiissamironna loosu sheemaati murami barra xuratu awalle baantannikkiha ikkiro:
 - a) Hanafonniha umi diro sasu agani damooza;
 - b) Lexxotenni soqqaminohura mittu mittunku dirira aganu damooza mitto sayiikkiha assine baantanniha ikke uynanni baatooshshi loosaasinchunniha tonaa lamu agani damooza roora dinosi.
2. Wo`naalshu yannasi gudinonna mittu diri woroonni soqqamino loosaasinchira baantanni baatooshshi owaantesi ledi shallanganniha ikkanno.
3. Owaantesi rewoote korkaatinni uurritino loosaasinchii, reyii aganiha wo`ma damooza hattono tenne wodho quwa 25 cinaancho quwa (4) garinni horoonsirinokki diru fooliishsho fajjora baantanni baatooshshe galtete, galte hoogguro seeru garinni ragidhannosirira baantanni.

4. Hasiisanno garinni xuratu seeri gumulinohu noo gedeenni heereenna aye loosaasinchi rewoote korkaatinni owaantesi muranturo loosu minira borrotenni egensiisino galtesira woy hundasiinni galtanno maatesira sasugu agani damooza mitte hinge baantanni.
5. Galtesa woyi hundasiinni galtanno maatesi borreessiisikkinni reyiinoha ikkiro murrimma noosi bisi woy yoote mini aanno hajajo garinni baatooshshe gumullanni.
6. Konni quwi cinaancho quwa (3) nna (4) garinni uyiinanni baatooshshi giwirunna xuratu fushsho dixeinsanni.

73. Owaante Seedisa

1. Wo`naalshu yannasi gudino loosu mini loosaasinchi, xuratu yanna iillitu gedensaanni mitte hige ontu diri geeshsha xaphoomunni tonne diro roortannokki yannnara seedisa dandiinanni.
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni mittu wo`naalshu yanna gudino loosaasinchi soqqanshosi seedisa dandiinannihu:
 - a) Loosaasinchu rosunni, baxxitino egennonninna dandoonni loosu minira loosoho horo aannoha ikkiro;
 - b) Derru lophonni, soorrotenni woy qaxaratenni riqiwanno loosaasincho afi`rate dandaa hoongiro;
 - c) Loosaasinchu loosoho ikkado ikkasi fayyimate ogeeyye tajenni buunxiro;
 - d) Loosaasinchu owaantesi harunsate sumuu yiirro, nna
 - e) Owaantesi seedisate loosu mini aliidi sooreessira shiqeenna fajjituro.

GAFA TONNE

QOOSSONNA QEECHA

74. Loosu Mini Qeecha

Tenne wodhonninna woloota gumulonni worroonni qeechi agaramino gedeenni hee`reenna loosu minira konni worroonni noo qeechi hee`rannosi:

- 1 Loosu mini loosaasine mootimma polisenni, istirateejubbatenna seeru aana ikkado hedo heedhannonsa gede assate;
- 2 Loosu mini loosu qooxeessa ayee danino ama`note loossara gobbaayyiidiha ikkasi buuxate;
- 3 Mittu mittunku loosu mini loosaasinchira tittirshunni xawishsha aatenna loosu mixo aana xintame loosaasinchunniha loosu jeefishshi guma keenate;
- 4 Loosu mini, loosaasinete loosoho hasiisanno uduunne shiqishanna horoonsidhanno gara egensiisate;
- 5 Loosu qooxeessa loosu mini loosaasinera keerehonna fayyimma injiinoha assate.

75. Loosaasinete Qeecha

Ayee loosu mini loosaasinchira konni woroonni noo qeechi hee`rannosi:

1. Dagatenna bayiiriidi seerira ammanaminoha ikkatenna seeru roorrimma agarate;
2. Mootimma fushshitanno seeranna polise ikkadimmatenni wonshate;
3. Ayee garinnino daganna gobba mittu widira higikinni soqqamate;
4. Wo`ma egenosinna dandoosi dagate owaantera hosiisate;
5. Loosu tittirshinni worroonnireenna muli sooreessinni uyiinanni seeru hajajo wonshate;
6. Aye garinnino loosu darga umisi ama`no xawisanno assoote wonsha hoogate;
7. Fojo assine bandoonnireenna loosu korkaatinni afinore loosu mini fojo agarate;
8. Horaameeyyete mereero Koo-teemmate, afuunni, sirchunni, amma`notenni, botiliku laonni, bisu xe`nenni woy wolootu badooshshubbanni kalaqantanno hajubbanni mittu widira higa hoogate;
9. Loosu minira aanno owaante xeisanno garinni woy aye daninnino gaamamino loosi ledogurchitanno woy loosisi ledogaadannokki wole loossa loosa hoogate;
10. Loososi poetiku hasattora hosiisa hooganna konni korkaatinni mittu widira higa hoogate;
11. Loosu mini loosaasinchimmasinni uyiino woy aara agarrannisi owaantera aye dani afansha woy woxe fushshannoricho xa`ma woy adha hoogate;
12. Loosu qooxeessi hobbaatenna fayyimma agarate fultino hajajo agarate.

76. Loosaasinchu Akata

Ayee loosaasinchino mootimmatenni hattono loosu mininni fultino akatu hajajo ayiirrisatenninna loososi danchu ogimmate akatinni loosatenni loosu mini uurrino mixonna uyiinoonnisi qeecha fula hasiissannosi.

77. Jajju Amadooshshenna Horoonsi`Nanni Gara

Ayee loosaasinchino loososi gumulate uyiinoonnisiha horoonsiranno uduunne garunni agaratenna horoonsirate qeechi noosi.

78. Asalunni Xa`mamate Qeecha

Ayee loosaasinchino loosu loosate horoonsiranno uduunni aana iillitanno gawajjo woy ba`ara asalunni xa`mamannohu gawajjo woy ba`a loosaasinchu dullimmani woy agadhate xe`nenni woy afanni heerenni assino assooti korkaatinni iilliturooti.

GAFA TONAA MITE**DISIPLIINETE QAAFO, KADO XA`MIRANNA TIRRANNI GARA****79. Disipiliinete Qorichi Hexxo**

Disipiliinete qorichi hexxo losaasinchu loosino disipiliinete xe`nenni gaabbe higanno gedenna ikkado losaasinchu ikkanno gede dandiisiisate woy gaabbe higa hoogiro loosunni geegiissateeti.

80. Disipiliinetenna Akatu Xe`ne

Tenne wodho woy losaasinete akati wodho sa`atenni sao loosino losaasinchu jaddotenna fitaabeerete seerinni xa`mamannoha ikkannoti noo gedeenni heedheenna disipiliinete qoricha uyiinannisi.

81. Disipiliinete Qorichi Danana Gaammanni Gara

1. Disipiliinete xe`ne loosino losaasinchu hunosi bikkinni konni woroonni noo qorichubba giddonni mittunni qorichinshasira dandiinanni:

- a) Afuu qorophishsha;

- b) Borrote qorophishsha;
 - c) Tonaa ontu barri geeshsha damooza mura;
 - d) Sasu agani geeshsha damooza mu`ra;
 - e) Lamu diri geeshsha loosu deerranna damooza woffi assa;
 - f) Loosunni geegiissa.
2. Konni quwi cinaancho quwa (1) fidale (a) - (C) geeshsha worroonniri shota disipiliinete qoricha yine woshshinannireeti.
 3. Konni quwi cinaancho quwa (1) fidale (d) – (f) geeshsha worroonniri kaajjado disipiliinete qoricha yine woshshinannireeti.
 4. Konni quwi cinaancho quwa (1) fidae (g) garinni loosu deerrinnna damoozunni woffi assatenni qorichishamino loosaasinchu qorichu yannasi gudananno woyte:
 - a) Qorichishamasira albaanni amade noo loosu handaara lawanno fanu loosu handaari heeriro deerru lopho afirannokki garinninnanna;
 - b) Qorichishamasira albaanni amade noo loosu handaara lawanno fanu loosu handaari heera hoogiro fanu loosu handaari afamanno yannara deerru lopho nookki garinni loosu handaarira gaamamanno gede assinanni.
 5. Loosaasinchu disipiliinetenni qorichishamihu gedensaanni qorichu rikerede ikke keeshshannohuna kullara dandiinannihu:
 - a) Shota disipiliinete qoricha ikkiro qorichishami barrinni hanafe lame diro;
 - b) Kaajjado disipiliinete qoricha ikkiro qorichishami barrinni hanafe ontu dirira ikkano.

82. Shota Disipiliinete Qorichi Huno

Konni woroonni noo huno shota disipiliinete qorichite:

1. Muli loosu sooreessi fajjishiishi`nikkinni loosunni gata;
2. Loosu sa`aatenni messi woy wolu manchi looso loosa;
3. Loosu miillira dandoote anje heedhusikkinni dandoote anje noosihu gede assine busha laonni egeensiisa;
4. Loosu miili seeru gobbaanni woy bushu akati looso loosanna loosu sooreessira woy la`anno bissara egeensiisa hooga;
5. Suwashsho heddo gurchanno garinni mashalaqqe aa;

6. Ikkado ikkinokki korkaatinni horo afidhino mashalaqqe loosu mini sooreessira woy hajo la`annonsa wolootu sooreeyyera woy loosaasinete aa hooga;
7. Seera agadhitino xa`mo angasi nootanna ayeerano xawinsannikki gede hoolloonnikki mashalaqqe aate sumuu yaa hooga, gumullanni gumulo ikkado ikkinokki korkaatinni woy tajiweelo aa hattono qaafo adha hooga;
8. Loosanno loosira horote gibbo la`annonsa bissara cee`matenni woy dulleessatenni egensiisa hooga;
9. Lexxote sa`atenni loosu minira egensiisikkinni eo abbannoha wole loosu loosu;
10. Aleenni tittirroonnire labbanno kaajjado ikkitino disipiliinete xe`ne assa.

83. Kaajjado Disipiliinete Qorichi Huno

1. Konni woroonni noori kaajjado disipiliinete qoricha uyiisiissanno hunooti; seeru hajajo ayiirrisa hooga, dulleessa, loosoho wolqa marara woy afanni heere loosu wodho woy mootimmate hajajo harunsa hoogatenni loosu xeisa.
2. Afanni heere hajo keeshshiisha woy owaante uyiinanni manna raateessa.
3. Loosu loosamannokki gede afanni heere henbeela woy henbeeltannori ledoo beeqqaancho ikka.
4. Shotu disipiliinete qorichi qaafoonni eemarama hoogatenni ikkadu korkaati nookkiha wo`ma woyite loosunni gata woy loosu sa`aate ayiirrisa hooga.
5. Loosu basera gibbo kaayiisatenni ganama.
6. Rosamino dinbinni woy jalli assitanno araadonni amadame loosu xeisa.
7. Muishsha adha woy uyiinanni gede xa`mira.
8. Loosu darga dagate tii`ira ayiirrannore woy gurcho ikkito assa.
9. Mooru woy ammanamate xe`ne ikkito assa.
10. Dogate woy kaphate ikkito assa.
11. Loosu mini jajji aana afanni hee`nenni woy dulleessatenni gawajjo iillisha.
12. Sooreessimma gariweelo horoonsira.
13. Loosu darga Koo-teemaawe seyaata woy gawajjo iillisha.
14. Seerunni woy wodhote garinni afansha woy koyishsha egensiisate gadadi hereennanni la`anno bissara dulli assatenni egensiisa hooga.
15. Loosisi ledoo amadaminohunni horote gibbo abbanno loosi aana bobbahe leella.

16. Konni quwira tittirroonnire labbanno kaajjado wole disipiliinete xe`ne assa.

84. Loosaasincho Loosunni Hoolle Keeshshiisha

1. Ayee loosaasinchino loosunninna damoozunni hoolle keeshshiisha dandiinannihu:
 - a) Huluullammoonni hajo lainohunni hasiissanno taje hunatenni, maaxatenni woy horote gobbaanni qolatenni qorqorsha gufisanno, woy
 - b) Loosu mini jajji aana gawajjo iillishanno, woy
 - c) Kassasamino jaddo jawima kaiminni wolootu loosaasine tii`a kisanno woy owaantanni daga loosu minira noonsa ammana hunanno,
 - d) Assino yinoonni huno loosunni geegiissiissanno yine hendirooti.
2. Konni quwi cinaancho quwa (1) garinni loosaasinchu loosunninna damoozunni ho`le keeshsha dandaannohu lame agana sa`innokki yannara ikkanno.
3. Aye loosaasinchino loosu mini aliidi sooreessinni woy riqiwo adhinohunni uyiinanni loosunni hoolate sokka garinni ikkanno.
4. Loosaasinchu kassasamino disipiliinete huno korkaatinni loosunni geegiissamanno gede gumula hoongiro hoolloonna yannara baantikkinni gatino damooza qallo nookkiha baantannisi.
5. Loosu aaninni kaino loosaasinchita hunosi buunxiro gumulloonni qorichi loosu aana hosannohu loosu aaninni kai barrinni hanafe ikkanno.
6. Loosaasinchu loosu aaninni ka`asi, loosu aaninni ka`asii ledó amadantinokki woloota qoossosinna qeechasi jeefisamanokki gede diasitanno.
7. Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonniri heerirono loosunninna damoosu aaninni kae keeshshino loosaasinchu loosunni geegiissamanno gede woy konni quwi cinaancho quwa (4) garinni damoozasi baantanni gedenna loosisira higanno gede assinikkinni loosu aaninni ka`asi yanna gooffuro:
 - a) Keeshshasi korkaati disipiliinete kisesi buuxate harinsho shotu garinni bandannita ikka hoogguro loosaasinchoho boco damooza baantannasi, woy
 - b) Keeshshasira korkaata ikkinohu loosaasinchu umosi ikkiro damooza baantikkinni, mittu agani geeshsha lende seedinsanni gede loosu mini sooreessi gumulara dandaanno.

- 8 Loosisinna damoozisi aaninni kae keeshshino loosaasinchii loosunni geegiissamanno gedewoy konni quwi cinaanchu quwi (4) garinni damooza baantannisi gedenna loosisira higanno gedewo assinikkinni uyiinoonni woy seedinsoonni loosu aaninni kai yanna gooffuro loosunna damoozu aaninni kayiinsi yanna hoolle disipiliinete kisse la`a harunsinanniha ikkana keeshshasira korkaata ikkitino komitete miillanna loosu sooreyye disipiliinete hunonni xa`mantannore ikkitanno.

85. Disipiliinete Qaaf Adhate Gara

1. Loosu mini losaasinete disipiliine kisse buuxxe gumulote hedow gashshaanotenna faynaansete laynki qaru odiiterchira shiqishshanno disipiliinete komite uurrissan.
2. Ayee loosaasinchirano disipiliinete qoricha aate albaanni loosaasinchu loosino yinoonni disipiliinete xe`ne afanno gedewo assatenni umosi gargadhanno qoosso agarrannisi.
3. Disipiliinete qoricha aye danino yoote mini gumulo agarrikkinni woy harunsinikkinni gumula dandiinanni.
4. Disipiliinete qorichi qaaf loosaasinchu jaddotenninna fitabiherete xa`mamanni digatissanno.

86. Disipiliinete Komite Uurrisate Gara

1. Loosu mini qarra uurrinshatenni disipiliinete qorqorsha harissannonna laynki qaru odiiterchira gumulote hedow shiqishshanno disipiliinete komite uurrissan.
2. Disipiliinete komitera onte miillanna huuro aannokki borreessaanchi heerannose.
3. Komitete gambasaanchu, lamu miillanna borreessaanchu loosu mini aliidi sooreessinni gaamantanno.
4. Lamu komitete miilla loosaasinetenni doorantanno.
5. Komitete miillahu loosu diri lame diro ikkanno.

87. Disipiliinete Songo Uurrisanna Miillase

- 1 Disipiliinete komitenni la`ne gashshootunna faynaansete laynki qaru odiiterichinna laynki qaru odiiterichi gumulo uyiinoonni hajo aana shiqqanno kado la`e gumulo uyiitannore onte miilla amadino disipiliinete songo uurrinsanni.

- 2 Songote miilla: qaru odiitericha, laynki qaru odiitericha, mitto loosaasinete riqiwaanchi, mitto mannu wolqa jiro loosaasinchinna mitto huuro aannokki borreessaancho ikkana songote gambasaanchi qara odiitericha ikkanno. Gumulo uytu bissa tenne songo dibeeqqitanno.

88. Disipiliinete Songonni La`antanno Hajubba

Disipiliinete songo konni woroonni noo hajubba kado lae gumulate murrimma noonsa:

1. Seeru gobbaanni loosu aaninni ho`la woy owaante uurrisa;
2. Kaajjado disipiliinete qoricha gumulloonnaiha ikkasi;
3. Seeru gobbaanni damooza woy wole baatooshe amandoonnaiha woy murroonnaiha ikka;
4. Loosu korkaatinni iillitino gawajjo ledó amadaminohunni qoosso kisama;
5. Kado buuxxanno komitenni la`ne gumulo uyiinoonni hajo;
6. Looso aguratenna owaante aate taje aate aana ka`anno hajo;
7. Yannate geeshshi loosaasine shiqishidhanno kado.

89. Disipiliinete Songo Gumulo

Disipiliinete songo, kado xa`mi`noonni gashshootu gumulo torbituhu gedensaanni gumulo kaajjisha, woyyeessa woy kayiisa dandiitanno.

90. Kado

- 1 Disipiliinete komite uyiitino gumulo aana huluullo heedhannohu ayyeeno hajosi kadotenni la`nannisi gede disipiliinete songora shiqishira dandaanno.
- 2 Disipiliinete komite uyiitino gumulo aana huluullo heedhannohu ayyeeno hajosi kadotenni la`nannisi gede qaru odiiterchira shiqishira dandaanno; Disipiliinete songo kado xa`mi`noonni gashshootu gumulo torbituhu gedensaanni gumulo kaajjisha, woyyeessa woy kayiisa dandiitanno.
- 3 Disipiliinete songo, kado xa`mi`noonni hajo aana lamu agani giddo gumulo uyiitannoha ikkana hajote aana gumulo aate lexxote yanna hasiissuro tonaa onte barra seedisa dandiinanni.
- 4 Qaru odiiterchi kado lae aanno gumulo, gumu coy deerrinni yekeerote goofimarcho ikkita.

- 5 Qaru odiiterchi kado lae uyiino gumulora seeru soro noosi yee hedannohu heeriro 30 (sajjuu) barri giddo kadosi qoqqowu aliidi yoo minira shiqisha dandaanno.

91. Koffeenya

Koffeenya yaa loosaasinchu muli sooressi woy hajo la`annosi loosu murrichi ledi assinanni hasaawinni tira dandiinoonnikkinna torbate harinshonni dawaro afi'ra hasiissannosi ku'laatooti.

92. Koffeenya Shiqqonna Tirate Hexxo

Loosu mini loosaasine koffeenyu ku'laati shiqqonna tiranni gari konni woroonni noo hexxo heedhannosi:

- 1 Koffeenya tiranni mala aate;
- 2 Koffeenyaho kaima ikkitanno soronna xe'ne biddi assanna
- 3 Wo'manka loosu mini loosaasine taashshe la`anna halaalaancho loosu loosatenni suwino loosu xaadooshshe kaajjisha.

93. Koffeenya Buuxxanno Komite Uurrisa

1. Loosu mini, loosaasineti koffeenyi ku'laato haare buuxatenni gumulote hedo laynki qaru odiiterchira shiqishshannota koffeenya buuxxanno komite uurrisanno.
2. Komitete onte miillanna mitto huuro aannokki borreessaanchi hee`ranno.
3. Komitete gambasaanchi, lame miillanna mittu borreessaanchi loosu mini aliidi sooreessinni gaamantanno.
4. Lamu komitete miilla loosaasinetewiinni dhaaddotenni doorantanno.
5. Komitete miillahu loosu diri lame diro ikkanno.

94. Komite Looso

- 1 Komite ayeeno loosu mini loosaasinchu shiqishiranno koffeenyu ku'laato haadhe buuxatenni gashshootunna faynaansete handaari laynki qaru odiiterchi koffeenyu shiqi barrinni hanafe 30 (sajjuu) loosu barri giddo gumulote hedo shiqishanno.
- 2 Hedotenni gashshootunna faynaansete handaari laynki qaru odiiterchi shiqqino dispiliinete hedo 10(tonnu) barri giddo gumulo aanno.

95. Komitetenni La`antanno Koffeenyu Haja

Koffeenya buuxxanno komite:

1. Seerunna biddissubbate tiro woy gumulo;
2. Qoossotenna horote agarooshshe;
3. Loosu qooxeessi fayyimmanna hobbaate gara;
4. Loosoho gaammanninna deerra uyiinanni gara;
5. Loosu jeefishshi keeno;
6. Loosu sooreessi iillishanno hasiissannokki hekko;
7. Tenne wodho giddo tittirroonni disipiliinete qorichi dani tittirshi garinni adhinanni disipiliinete qaafo;
8. Seeru gobbaanni loosu aaninni kayiisanna loosu sheemaati uurra;
9. Seeru gobbaanni damooza woy wole baatooshshe amada woy mura;
10. Loosu korkaatinni iillitino gawajjo ledο amadantino qoossote xe`ne;
11. Looso aguratenna owaantete taje aana ka`anno hajo; woy
12. Loosu akata lainohunni wole hajo ledο amadaminohunni loosu mini losaasinchi shiqishanno koffeenya buuxe, gumulote hedο shiqishate qeechi noosi.

96. Koffeenya Shiqishate Yanna

1. Ayeeno uyiinoonnisi gumulonni koffi yiinohu loosu mini losaasinchi hajo la`anno loosu mini sooreessira woy loosu mini aliidi massagaanora shiqishinkunni ontikki barrinni hanafe tonnu loosu barrubba giddo ku`laatosi loosu mini koffeenya buuxxanno komitera shiqishara dandaanno.
2. Koffeenya macciishshitanno komite shiqqino kisse woy koffeenya torbite uyiitino gumulonni koffi yiinohu gumulo uyiinihunni hanafe tonnu loosu barrubba giddo ku`laato disipiliinete songora shiqisha dandaanno.
3. Konni quwira cinaancho quwa (1) nna (2) gumulloonni yanna giddo wolqate aleenni ikkino korkaatinni kadote woy koffeenyu ku`laato shiqisha dandaannokki losaasinchi wolqate aleenni ikkino korkaati gatihunni tonnu loosu barri giddo ku`laatosi shiqishira dandaanno.

97. Disipiliinenna Koffeenya Shiqishate Amanyootte

Disipiliinete kisse gumulonna koffeenya shiqinshanni gara lainohunni tenne wodhonni hanqafantinokki haja mootimmate loosaasine lallawinna jeefisiisaanote amaale mininni fulino koffeenya shiqishirate amanyooti wodhonni gumulantanno.

98. Gumulote Jeefishsha

1. Loosu mini gumulo uyiinoonni hajo rahe jeefisate gadadi noosi.
2. Disipiliinete songo uyiitino gumulo 30 (sajjuu) barri giddo dijeefinsoonnie yee ku`lannohu heeriro disipiliinete songo ku`laato haadhe jeefisiisa noose.
3. Gumulo jeefisinokki loosu mini sooreessi gumulo jeefisa hoogasira loosu mini loosaasinchi aana iillitanno gawajjora xa`mamannoha ikkanno.

99. Keeshshote Yanna

1. Shota disipiliinete qorichishinni xa`misiisannore loosino loosaasinchi hunosi anfi barrinni hanafa leewu agani geeshsha qaafo adha hoongiro disipiliinetenni dixa`mamanno. Kayainni uyiinoonni yanna giddo qaafo adhinokki loosu sooreessi xa`mamanno.
2. Jaddotennino xa`misiisanno jawa disipiliinete qorichi huno assino loosaasinchi wodhote sao kisse shiqishate jaddote seerinni gumulloonni keeshshote yanna giddo disipiliinetenni kassasama googiro hunosira dixa`mamanno.
3. Jaddotenni xa`misiisannokki jawa disipiliinete qorichi huno loosino loosaasinchi wodhote sao kisse shiqishate jaddote seerinni gumulloonni keeshshote yanna giddo disipiliinetenni kassasama hoogiro hunosira dixa`mamanno.
4. Konni quwi cinaancho quwa (2) nna (3) gumulloonni disipiliinete kisse shiqishate keeshshote yanna heedhurono disipiliinete kisse hajo la`anno loosu sooreessi afihunni hanafe mittu agani giddo hajo la`anno bissara shiqisha hoogiro xa`mamanno.
5. Qaxara lainohunni xintantino aye dani kisseno qoossote xa`mo shiqishirate dandiinanni barrinni kayiise lewuu agani geeshsha shiqa hoogiro keeshshotenni gattannota ikkitanno.
6. Konni quwi cinaancho quwa (5) gumulloonni heerirono loosu sheemaati uurra adha giwatenni shiqqanno kisse sheemaate uurrisate qaafo adhini barrinni hanaffe 30(sajjuu) barri giddo woy quwa 90(2) garinni loosu mini aliidi sooreessi koffeenyaho gumulo uynkunni 30 (sajjuu) barri giddo shiqa hoogiro keeshshotenni gatannota ikkitanno.

100. Loosu Mini Loosaasine Taje Amandanni Gara

Loosu mini loosaasinete taje, ragunninna haroo`mino garinni seekke amada hasiissannosi.

GAFA TONAA LAME

ADDI ADDI WORD

101. Wole Seerubba Jeefishsha

1. Qoqqowu mootimma loosaasine lallawinna qoqqowu mootimma loosaasine koffenya shiqishidhanno gari tenne wodho giddo hanqafantinokki hajubba la`annohunni jeefishsha afidhino. Ledoteno seerunni hanqafantinokki hajubba xaaddanno woyte farco kaima assatenni gumula dandiinanni.
2. Tenne wodho gurchitanno aye wodhono, biddissunna woy loosu rosichi tenne wodhonni hanqafantino hajora jeefishu dinonsa.

102. Biddissa Fushshate Biillonyi

Tenne wodho jeefisate hasiissanno biddissa loosu mini fushshara dandaanno.

103. Wodho Kaajjitanno Yanna

Tini wodho Wocawaaro, 2013 M.D hanaffe kaajjitinota ikkitanno.

Hawaasa, Wocawaaro, 2013 M.D

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidaanticha